

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ЯКОСТІ ДОВКІЛЛЯ

Освітньо-професійна програма «Управління екоризиками та біозахист»
Рік навчання 1, семестр I, II
форма навчання денна

Галузь знань
10 Природничі науки
Спеціальність
101 Екологія
Освітній рівень
другий (магістр)

Кафедри та викладач

Кафедра екології
Викладач: Шевченко Валентина Григорівна
Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=X6SIrr4AAAAJ&hl=uk>
E-mail: v.h.shevchenko@udu.edu.ua
Лінк на курс в Moodle (за наявності) *: <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=6660>

I. Основна мета/цілі навчання

Опанування здобувачем вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок у галузі аналізу складних систем навколишнього середовища та системного аналізу екологічних процесів щодо вирішення конкретних екологічно спрямованих завдань за допомогою загального системного підходу, обґрунтування і ухвалення рішень, набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Навчальна дисципліна обов'язкова
Цикл професійної підготовки
Шифр у навчальному плані: ПП02

III. Обсяг навчальної

Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180

дисципліни	Лекційні заняття	30
	Семінарські/практичні заняття	30
	Самостійна робота	120
IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	<p>Змістовий тематичний модуль 1</p> <p>Основи використання теорії систем в екології.</p> <p>Тема 1. Основні положення загальної теорії систем.</p> <p>Тема 2. Системи управління екологічною діяльністю.</p> <p>Тема 3. Класифікація систем.</p> <p>Тема 4. Системний підхід.</p> <p>Змістовий тематичний модуль 2</p> <p>Використання теорії систем для розв'язання екологічних задач.</p> <p>Тема 5. Системний аналіз.</p> <p>Тема 6. Природні системи.</p> <p>Тема 7 Системні закономірності розвитку біосфери та людської цивілізації.</p> <p>Тема 8. Стійкість систем.</p> <p>Тема 9. Керування системами.</p> <p>Тема 10. Оптимізація геосистем.</p> <p>Тема 11. Принципи моделювання екологічних систем і процесів.</p>	
IV. Результати навчання	<p>ПР03. Знати основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання.</p> <p>ПР04. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів в умовах суперечливих вимог.</p> <p>ПР06. Знати новітні методи та інструментальні засоби екологічних досліджень, у тому числі методи та засоби математичного і геоінформаційного моделювання.</p> <p>ПР11. Уміти використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля.</p> <p>ПР14. Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.</p> <p>ПР15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>ПР16. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.</p> <p>ПР18. Уміти використовувати сучасні методи обробки і інтерпретації інформації при проведенні інноваційної діяльності</p>	
VI. Порядок і критерії оцінювання	<p>Поточний контроль – опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, командні проекти, написання есе, резюме), оформлення документів, тренувальні онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи (35-60 балів).</p>	

Підсумковий контроль – екзамен у II семестрі, усні відповіді на питання екзаменаційного білета або тестування (1-40 балів).

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

VI. Політика курсу

Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після пари, на якій воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами:

- 1) опитування (усне, письмове) – 3 бали;
  - 2) реферативні повідомлення, доповіді – 5 балів;
-

-
- 3) творчі роботи – 5 балів;
  - 4) оформлення документів – 2 бали;
  - 5) тренувальні онлайн-тести – 2 бали;
  - 6) тестові модульні контрольні роботи – до 10 балів.

VII. Основні інформаційні ресурси

1. Масікевич Ю. Г., Шестопапов О. В., Негадайло А. А. Пляцук Л. Д., Гурець Л. Л., Васькін Р. А. Теорія систем в екології : підручник . Суми : Сумський державний університет, 2015. 330 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/41329/1/ecology.pdf>
2. Добротвор, І. Г. Системний аналіз [Текст] : навч. посіб. / І. Г. Добротвор, А. О. Саченко, Л. М. Буяк. - Тернопіль : ТНЕУ, 2019. - 170 с. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/33682>
3. Мазурок Т. Л. Системний аналіз: навчальний посібник до дисципліни «Системний аналіз» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Середня освіта (Інформатика Мова та література (англійська))», ОПП «Середня освіта (Інформатика)» спеціальності 014 «Середня освіта (Інформатика)» / Т. Л. Мазурок, А. А. Яновський. - Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. - 250 с. <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/15826>
4. Яцишин Т.М. Системний аналіз якості навколишнього середовища: конспект лекцій /Т.М. Яцишин. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2015. – 72 с. <http://194.44.112.13/chytalna/4641/index.html#p=2>.
5. ДСТУ ISO 14001 – 97 Системи управління навколишнім середовищем. Склад и опис елементів, керівні вказівки по їх застосуванню.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри екології, протокол № 1 від 30.08.2024 р.
